

Utlåtande 2012: RII (Dnr 331-1226/2011)

En mer långsiktig arbetsmarknadspolitik

Motion (2011:44) av Karin Wanngård m.fl. (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2011:44) av Karin Wanngård m.fl. (S) om ”En mer långsiktig arbetsmarknadspolitik” anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Karin Wanngård m.fl. (S) yrkar i motion (2011:44) att riktlinjerna för ekonomiskt bistånd omformuleras, att ett kunskapslyft ska genomföras bland jobbtorgens aspiranter, att jobbtorgens målgrupper renodlas, så att enbart personer som har en rimlig chans att få jobb skrivs in samt att långtidsarbetslösheten bland unga avskaffas genom att de erbjuds utbildning, tillfälliga anställningar eller praktikplatser inom staden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att jobbtorgen redan idag analyserar respektive aspirants utbildningsbehov samt erbjuder insatser som ska leda till arbete.

Arbetsmarknadsnämnden anser att jobbtorgsorganisationen arbetar på ett strukturerat sätt för att informera och vägleda aspiranter till studier.

Socialnämnden anser att det är långt ifrån självklart att vägen till självförsörjning ser likadan ut för alla – även om de inledningsvis kan verka tillhöra samma målgrupp.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd anser att staden går långt i sitt ansvar för att individer ska komma i arbete eller få rehabilitering och närmar sig allt mer arbetsförmedlingens och försäkringskassans ansvarsområden.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att ungdomar är en prioriterad grupp och att många insatser att välja på finns redan idag genom arbetsförmedlingen, Jobbtorg och utbildningssamordnare.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att möjligheter finns att göra individuella planer med nu gällande riktlinjer i samarbete med bidragstagaren, arbetsförmedlingen, Jobbtorg och socialtjänsten.

Mina synpunkter

Jobbtorgens aspiranter står många gånger långt ifrån arbetsmarknaden och ungefär hälften saknar en fullständig gymnasieutbildning. För många är steget till ett jobb som kräver teoretisk specialistkompetens på högskolenivå ganska långt. Men med rätt insatser behöver steget in på arbetsmarknaden inte vara långt.

Därför har jobbtorgen en individanpassad verksamhet där varje aspirants behov analyseras. För några är utbildning svaret, för vissa praktik eller prova-på-studier och för andra en ungdomsanställning. Några behöver motivationshöjande insatser för att få bättre förutsättningar att välja sin framtida väg via arbete eller studier.

För den som behöver utbildning finns en mängd olika möjligheter, dels genom den traditionella vuxenutbildningen, men även genom satsningar som yrkesvux och lärlingsutbildningar. Jobbtorgen upphandlar också kortare utbildningar från vilka 71 procent har gått vidare till arbete.

När det gäller statistiken från jobbtorgen mäter den hur många som har gått till egen försörjning. I de fall förvaltningen vet att detta är genom jobb eller studier anges detta, men det finns inget tvång att ange varför man inte längre behöver försörjningsstöd. Fokus ligger på självförsörjningen.

Det vi däremot kan se i statistiken är att en stor andel som har lämnat jobbtorgen förblir i egen försörjning. Efter sex månader är 78 procent fortfarande i egen försörjning. Vid ungdomsfilialen i Kista är samma siffra 85 procent.

Jobbtorgen arbetar individanpassat och har till sitt förfogande bland annat coacher, studie- och yrkesvägledare, utbildningsinsatser, praktikplatser och ungdomsanställningar. I den nya arbetsmarknadsnämnden har kopplingen till vuxenutbildningen och uppföljningsansvaret förstärkts. För bästa resultat görs en tydlig matchning mellan aspirant och praktikplats. Detta arbete ger resultat.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2011:44) av Karin Wanngård m.fl. (S) om En mer långsiktig arbetsmarknadspolitik

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Karin Wanngård* och *Tomas Rudin* (båda S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. bifalla motionen.
2. därutöver anföra

Vi noterar att svaret från föredragande borgarråd och berörda förvaltningar inte ger svar på flera av förslagen i motionen som gäller ökade insatser för utbildning, praktik och riktade anställningar. Staden ställer tydliga krav på de inskrivna i jobbtorgen i form av både tid och ansträngningar, krav som är aktivt kopplade till att behålla rätten till stöd från staden. Därmed är det inget konstigt med att i högre grad försöka få människor till sådana studier som ger en långsiktigt starkare ställning på arbetsmarknaden och lägre risk för att åter behöva söka försörjningsstöd. Detta kräver dock att det finns utbildningsplatser, att det finns en god valfrihet mellan olika utbildningar med god chans till arbete efter studierna, och att utbildningskvaliteten är god. Det finns ingen logik i att ställa omfattande krav på ren närvaro, aktivitet eller utbildning som inte ger goda chanser att etablera sig långsiktigt på arbetsmarknaden, men inte arbeta minst lika aktivt med att få de inskrivna på jobbtorgen att påbörja längre utbildningar som ger yrkeskompetens som arbetsgivare efterfrågar eller som ger behörighet för vidare studier.

Det ter sig märkligt för oss att en av de få saker som stadens förvaltningar av respekt för individen inte får efterfråga hos de inskrivna på jobbtorgen, är varför man inte längre uppbär försörjningsstöd. Staden ska självklart aldrig tvinga medborgare att lämna uppgifter som kan anses integritetskränkande. Den brist på möjlighet till uppföljning som det innebär att staden har så dålig vetskap om varför individer har avslutats på jobbtorgen gör det dock svårt att utvärdera jobbtorgens effektivitet, till förfång för både de inskrivna på jobbtorgen och för skattebetalarna.

Sedan motionen lämnades in har jobbtorgens arbete med människor som står mycket långt från arbete ökat i enlighet med uppdrag från fullmäktige och ansvarig nämnd. Det finns skäl att fortlöpande följa utvecklingen för vilka individer som jobbtorgen är rätt instans.

Reservation anfördes av borgarrådet *Daniel Helldén* (MP) enligt följande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta att

1. Delvis tillstyrka motionen
2. Därutöver anför följande

I Stockholm måste alla ha en väg in och en plats på arbetsmarknaden. Stadens arbetsmarknadsåtgärder ska vara målmedvetna och effektiva. Oavsett om en person står nära eller långt ifrån egen försörjning ska insatserna vara utformade så att han eller hon hittar sin kortaste väg till rätt jobb. Individen ska inte behöva lägga tid på komplicerade kontakter med olika institutioner och myndigheter. En organisatorisk förändring bör därför genomföras så att det istället för nuvarande fem jobbtorg (sju med filialerna) inrättas ”En-dörr-in”-verksamheter i varje stadsdelsområde. Det innebär att jobbtorgen flyttas till stadsdelsnämnderna för att öka tillgängligheten och möta de skilda behov som finns i olika områden. Arbetsmarknadsnämnden ska ha samordnings- och uppföljningsansvar för jobbtorgen för att säkerställa kvalitet och likvärdighet samt erfarenhetsutbyte.

”En-dörr-in”-verksamheterna skulle organisatoriskt och demokratiskt tillhöra respektive stadsdelsnämnd. Stadsdelar ska kunna gå samman och gemensamt driva verksamheten. ”En-dörr-in”-verksamheterna ska omfatta alla arbetslösa, även de som står allra längst från arbetsmarknaden och de som är i behov av rehabilitering.

Verksamheterna skulle ha ett utökat och gott samarbete med olika aktörer såsom Arbetsförmedlingen, landstinget (psykiatri), näringslivet och antidiskrimineringsbyråer. För att skapa fler ingångar och arbetstillfällen hos en bredd av arbetsgivare krävs ett aktivt arbete gentemot lokala arbetsgivare för att synliggöra de arbetssökandes kompetens och möjligheter.

Individen ska genom arbetsmarknadsåtgärder och utbildningar kunna ta de steg som krävs för att hamna i rätt jobb – jobb som motsvarar den egna kompetensen och som är hållbara. Komvux är en möjlighet till nya livschanser. Det ska aldrig vara för sent att utbilda eller vidareutbilda sig. Komvux ska också fungera som ett komplement till lärlingsutbildning, där det är möjligt att läsa in teoretiska ämnen. Alla som vill ska kunna läsa på Komvux. De personer som av en eller annan anledning hamnat utanför arbetsmarknaden på grund av bristande utbildning ska ges möjlighet att delta i vuxenutbildning för att kunna utöka sin anställningsbarhet. Stadens arbetsmarknadsåtgärder bör i högre grad än i dag samverka med vuxenutbildningen i staden för att erbjuda deltagare utbildningsinsatser. Vuxenutbildningen bör också utformas och tillhandahållas

las på ett sådant sätt att fler har möjlighet att delta oavsett livssituation, exempelvis genom större geografisk spridning i staden.

Staden bör även genomföra en kraftfull satsning för att skapa fler jobb åt unga. Satsningen bör innehålla en bredd av arbetsmarknadsåtgärder, exempelvis praktikplatser och sociala kooperativ för unga utan fullgjord skolgång samt en satsning på företagande i socialt utsatta områden. Samtidigt borde antalet sommarjobb för ungdomar öka ytterligare, både inom stadens egna verksamheter och i privata företag.

Staden bör därutöver genomföra extra satsningar för att minska den långvariga arbetslösheten. Det behövs individuella insatser där sociala företag kan vara en del av lösningen.

Det är även väldigt viktigt att Stockholms stad har en inkluderande arbetsmarknad för integration och mot diskriminering. Personer med svensk bakgrund, särskilt män, har i förhållande till andra många fördelar i arbetslivet. Stockholms stad ska verka för att alla ska ha goda möjligheter att utifrån sina förutsättningar få ett gott arbetsliv.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2011:44) av Karin Wanngård m.fl. (S) om ”En mer långsiktig arbetsmarknadspolitik” anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulla Hamilton

Ylva Tengblad

ÄRENDET

Karin Wanngård m.fl. (S) anför i sin motion att den nuvarande utformningen av försörjningsstödsriktlinjer fått stora konsekvenser för arbetssökande vid jobbtorgen och att jobbtorgen inte har rätt redskap för att ta itu med arbetslösheten. Motionärerna pekar främst på att möjligheterna till utbildning är mycket begränsade för jobbtorgens aspiranter och att detta innebär att många inte kan få arbete utan blir kvar långa tider i arbetslöshet. Motionärerna yrkar att riktlinjerna för ekonomiskt bistånd omformuleras så att fokus hamnar på att undanröja försörjningshinder på ett långsiktigt sätt, samt att ett kunskapslyft ska genomföras bland jobbtorgens aspiranter genom att fler platser erbjuds inom arbetsmarknads- och vuxenutbildning. Vidare yrkas att jobbtorgens målgrupper renodlas, så att enbart personer som har en rimlig chans att få jobb skrivs in och slutligen att långtidsarbetslösheten bland unga avskaffas genom att de erbjuds utbildning, tillfälliga anställningar eller praktikplatser inom staden.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att utbildningsnivån på de aspiranter som finns på Jobbtorg Stockholm är låg. Forskning samt arbetsmarknadsnämndens undersökningar påvisar att utbildningsnivån har stor betydelse för om aspiranter blir kvar i arbetslöshet eller ej. Stadsledningskontoret anser att jobbtorgen redan i dag analyserar respektive aspirants utbildningsbehov samt erbjuder insatser som ska leda till arbete. Exempel på detta är att studievägledarna på jobbtorgen kan stödja aspiranten att gå direkt till studier eller till att göra en studieplanering på lite längre sikt även om det kortsiktiga målet kan vara egen försörjning genom arbete. Jobbtorgen arbetar även aktivt med ett omfattande motivationsarbete för att få unga arbetslösa att välja utbildning framför en kortare utbildning som till exempel att lära sig köra truck eller bli väktare och liknande. Övriga insatser som används är bland annat ”Prova-på-studier” i samarbete med såväl folkhögskolor som vuxenutbildningen samt ungdomsprojekt som ”FILUR” som arbetar med motiverande insatser för att aspiranten ska få bättre förut-

sättningar att välja sin framtida väg via arbete eller studier. Genom att arbetsmarknadsnämnden bildades ökades även förutsättningarna till närmare samarbete mellan vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser så att fler arbetslösa ska kunna närma sig utbildningssystemet.

Långtidsarbetslösheten bland ungdomar är en mycket högt prioriterad uppgift inom staden. Arbetsmarknadsnämnden har tilldelats 26,9 miljoner kronor för ungdomsanställningar med praktik där över 200 långtidsarbetslösa unga erbjuds sex månaders anställning inom staden. Resultaten av detta arbete är mycket bra och av de som hittills under 2011 hunnit avsluta sin ungdomsanställning har 80 procent fått fortsatt arbete i någon form eller gått vidare till studier. Dessa insatser föreslås att utökas under 2012 då ytterligare 7,0 miljoner kronor tillförs verksamheten. För personer som står långt från arbetsmarknaden föreslås i budget 2012 att stadsdelsnämnderna tilldelas ytterligare 23,3 miljoner kronor för att skapa insatser som ska förbereda dessa personer så att de kan delta i Jobbtorg Stockholms verksamheter.

När det gäller andelen avslutade från Jobbtorg är det i dagsläget 68,3 procent av samtliga aspiranter som avslutas från jobbtorg inom en tolv månadersperiod. Drygt 30 procent av aspiranterna har därmed en inskrivningstid som är längre än ett år. Vidare kan stadsledningskontoret konstatera att självförsörjningsgraden bland de som avslutats från jobbtorg Stockholm generellt sätt är relativt hög och ligger på cirka 80 procent även sex och tolv månader efter avslut.

I riktlinjerna för ekonomiskt bistånd står att utgångspunkten är att vuxenstuderande inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigade till försörjningsstöd. Vuxenutbildning ska finansieras genom det statliga studiemedelssystemet eller med aktivitetsstöd via arbetsförmedlingen.

Försörjningsstöd ska som huvudregel inte beviljas som studiefinansiering för reguljär utbildning då detta kan medföra en inlåsnings effekt. Försörjningsstöd kan beviljas vid korta tidsbegränsade kurser inom ramen för de insatser som erbjuds arbetslösa men den sökande ska då när som helst vara beredd att avbryta kursen för att påbörja ett erbjudet arbete. Jobbtorgen erbjuder därför i dagsläget 3-4 månaders yrkesförberedande insatser då detta är vad som i normalfallet betraktas som acceptabelt inom ramen för gällande riktlinjer för försörjningsstöd. Staden samverkar också med arbetsförmedlingen för att aspiranter ska kunna få tillgång till befintliga arbetsmarknadsutbildningar där den enskilde inte behöver ta studielån utan kan delta i yrkesinriktad utbildning med rätt till aktivitetsstöd.

Riktlinjerna ger redan idag möjlighet att i undantagsfall, efter individuell behovsprövning, bevilja ekonomiskt bistånd för vuxenstudier, samtidigt som personen ändå alltid ska söka studiemedlets bidragsdel. Utifrån detta anser stadsledningskontoret att ingen revidering av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd behövs i dagsläget dessutom strider det mot likställighetsprincipen, det vill säga

problemet med att försörjningsstödstagare skulle kunna få sin försörjning av samhället under en utbildning, medan den rätten inte omfattar andra medborgare. Studier finansieras med studiemedel lika för alla. Om samhället vill ge fler lågutbildade bättre ekonomiska möjligheter till utbildning, så bör detta i första hand ske genom förändringar i studiestödssystemet.

Stadsledningskontoret föreslår att motion (2011:44) av Karin Wanngård med flera (S) om en mer långsiktig arbetsmarknadspolitik anses besvarad med hänvisning till vad som anförts ovan.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 8 oktober 2011 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Jan-Olof Gustavsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Rågsjö m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Sara Pettigrew m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 september 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen vill inledningsvis kommentera något kort avseende aspiranternas utbildningsbakgrund samt andelen avslutade aspiranter i förhållande till avslutsorsaker.

När det gäller utbildningsnivån för aspiranterna är det dagsaktuella läget att det är ca 30 % av de inskrivna som har lägre utbildning än gymnasienivå. Ca 20 % har en utbildningsnivå som är lägre än motsvarande 9-årig grundskola. (16 % av aspiranterna saknar registrerad utbildningsnivå).

USK (Utrednings- och statistikkontoret) har under 2010 gjort en analys avseende vilka faktorer som mest påverkar aspiranternas förutsättningar att få ett arbete. De faktorer man utgår ifrån är kön, ålder, födelseland, vistelsetid i landet, utbildningsnivå, arbetslivserfarenhet de senaste fem åren samt biståndstid före inskrivning på jobbtorg. Vid en rangordning av de olika bakgrundsfaktorernas betydelse för att avslutas till självförsörjning kommer utbildningsnivån högt. Kort biståndstid samt aspirantens ålder är dock de enskilt tyngsta faktorerna.

När det gäller arbetslösa ungdomar visar forskning och utvärderingar genomförda av bland annat IFAU att utbildningsnivån har en stor betydelse för vilka ungdomar som under lång tid blir kvar i arbetslöshet. Arbetsförmedlingen framhåller att ett av problemen på Stockholms arbetsmarknad är att många arbetssökande har för låga

utbildningsnivåer i förhållande till arbetsmarknadens behov. Utbildningens betydelse för möjligheterna att få ett arbete i Stockholm är således stor.

När det gäller andelen avslutade från Jobbtorg är det i dagsläget 68,3% av samtliga aspiranter som avslutas från jobbtorg inom en tolv månadersperiod. Drygt 30 % av aspiranterna har därmed en inskrivningstid som är längre än ett år.

När det gäller hur många som avslutas till arbete eller studier vill förvaltningen betona att det inte är möjligt att få fram tillfredsställande statistik om enskilda avslutsorsaker. Detta för att många aspiranter lämnar såväl jobbtorg som försörjningsstöd utan att meddela orsak. Normalt redovisar förvaltningen därför resultat genom att mäta beroende av försörjningsstöd då detta bygger på registersiffror som är tillförlitliga. Eftersom motionen tar upp frågan om avslutsorsaker vill förvaltningen ändå i detta sammanhang kommentera detta.

Beräknat på de som avslutas efter 12 månader är arbete den huvudsakliga avslutsorsaken (48 %) där avslutsorsaken är känd. Till studier går ca 11 % av de avslutade. En förhållandevis stor del (22 %) har avslutningsorsak okänd. Då självförsörjningsgraden är hög även i denna grupp finns det skäl att anta att även i denna grupp finns många som fått arbete och därför slutat utan att höra av sig till torgen. Förvaltningen har inte möjlighet, och anser det inte heller lämpligt, att i efterhand göra efterforskningar om varför enskilda individer inte längre är i behov av försörjningsstöd.

När det gäller hållbarheten i jobbtorgens resultat avseende att bli kvar i självförsörjning över längre tid så visar USK:s analys i korthet att utbildningsnivån är den individspecifika faktor som, efter biståndstidens längd, mest påverkar risken att återkomma till jobbtorg. Generellt gäller dock att självförsörjningsgraden bland de som avslutats från jobbtorg Stockholm är relativt hög och ligger på ca 80 % även sex månader efter avslut.

Jobbtorgsorganisationen arbetar på ett strukturerat sätt för att informera och vägleda aspiranter till studier. Samtliga jobbtorg har studie- och yrkesvägledare. I deras arbete ingår att bedöma såväl enskilda aspiranters intresse för utbildning som deras utbildningsbehov. Vägledarna kan stödja aspiranten att gå direkt till studier eller till att göra en studieplanering på lite längre sikt även om det kortsiktiga målet kan vara egen försörjning genom arbete. Vägledarna arbetar också för att aspiranter ska kunna få tidigare erfarenheter och kunskaper validerade, även om möjligheterna till validering fortfarande är begränsade. Förvaltningen bedömer att studie- och yrkesvägledarna är en central resurs inom jobbtorgsorganisationen.

Förvaltningen kan samtidigt konstatera att för många av aspiranterna upplevs inte utbildning som något alternativ. Det krävs ofta ett omfattande motivationsarbete för att få även unga arbetslösa på jobbtorgen att välja utbildning framför en kortare insats som bedöms kunna leda till arbete som t ex truckutbildning, väktarutbildning och liknande.

Framförallt när det gäller unga arbetar förvaltningen aktivt med bland annat ”Prova-på-studier” i samarbete med såväl folkhögskolor som vuxenutbildning för att den unge ska få möjlighet att prova skola i en ny miljö för att därefter våga ta steget att börja en utbildning av något slag. Även ungdomsprojekt som ”FILUR” arbetar med

motiverande insatser för att den unge ska få bättre förutsättningar att välja sin framtida väg via arbete eller studier.

Inom den nya arbetsmarknadsförvaltningen ökar förutsättningarna till närmare samarbete mellan vuxenutbildning och arbetsmarknadsavdelningen för att fler arbetslösa ska kunna närma sig utbildningssystemet. Detta är ett viktigt utvecklingsområde.

Även inom SFI pågår ett tydligt utvecklingsarbete för att erbjuda yrkesinriktad Sfi för såväl högutbildade som personer med lägre utbildning. Även här vävs således utbildning tydligt samman med arbetsmarknad.

Arbetsmarknadsinriktade utbildningar upplevs ofta av aspiranterna som en tryggare väg än mer allmän vuxenutbildning. Jobbtorgen kan erbjuda 3-4 månaders yrkesförberedande insatser. Förvaltningen samverkar också med arbetsförmedlingen för att aspiranter ska kunna få tillgång till befintliga arbetsmarknadsutbildningar som kan vara något längre och som också ger rätt till aktivitetsstöd.

Nu gällande försörjningsstödsriktlinjer ger möjlighet att komplettera studiemedel med försörjningsstöd för personer som påbörjar en utbildning inom yrkvux. I familjer där båda saknar arbete men där den ena väljer att ta studiemedel för att studera finns också möjlighet att ge kompletterande försörjningsstöd. Riktlinjerna ger däremot inte möjlighet att läsa in hela utbildningar med försörjningsstöd. Bakgrunden är den grundläggande principen att längre utbildningar finansieras med studiemedel, lika för alla medborgare och att försörjningsstödssystemet ska vara en kortsiktig stödform med sikte på självförsörjning på snabbast möjliga sätt.

När det gäller frågan om Jobbtorgens målgrupper så visar resultaten från Jobbtorg Resurs att ett mycket individualiserat arbetssätt kan ge fler möjligheter att komma ut i arbete. Det är dock viktigt att personer som i första hand är i behov av behandling av olika slag inte hänvisas till Jobbtorg utan får adekvat behandling av socialtjänsten eller annan aktör.

När det gäller långtidsarbetslösheten bland ungdomar så är det en mycket högt prioriterad uppgift inom förvaltningen. Flera pågående ungdomsprojekt tar sig an frågan, liksom arbetet med Ungdomsanställningar med praktik där ca 200 långtidsarbetslösa unga erbjuds sex månaders anställning inom staden. Resultaten av detta arbete är mycket bra och av de som hittills under 2011 har hunnit avsluta sin ungdomsanställning så har 80 % fått fortsatt arbete i någon form eller gått vidare till studier.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2011 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl. (S) och Inger Stark (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr (M), Ann-Katrin Åslund (FP), Stina Bengtsson (C) och Ewa Samuelsson (KD), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 oktober 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Hur stödet till den enskilde ska utformas för att stärka dennes möjligheter att leva ett självständigt liv är en av kärnfrågorna för socialtjänsten och för ekonomiskt bistånd. Enligt förvaltningens mening är det emellertid inte så att det är förändringar i skrivningarna i stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd som kommer att leda fram till en lösning i fråga om långsiktig självförsörjning för arbetssökande.

Riktlinjerna bygger på lag, rättspraxis och socialstyrelsens föreskrifter. De förhållningssätt som beskrivs, exempelvis kravet på att stå till arbetsmarknadens förfogande, att studier i första hand ska finansieras genom studiemedel och att insatser ska utformas så att den enskilde så snart som möjligt kan klara sin egen försörjning, är hämtade från Socialstyrelsens skrivningar och därmed gällande i samtliga kommuner. Inte bara i Stockholms stad.

Det innebär emellertid inte att det inte finns behov av en fortsatt utveckling av arbetet med arbetssökande som uppstår ekonomiskt bistånd. En angelägen fråga handlar om de praktiska arbetssätten och de insatser som erbjuds denna målgrupp.

De insatser som idag tillhandahålls behöver i än högre utsträckning anpassas till den enskildes individuella behov. Det är långt ifrån självklart att vägen till självförsörjning ser likadan ut för alla – även om de inledningsvis kan verka tillhöra samma målgrupp, som till exempel gruppen unga, långvarigt biståndsbehövande eller barnfamiljer. Det är därför avgörande att de utredningar som görs om den sökandes behov är gedigna. En sådan utredning är ett kvalificerat socialt arbete som ska ha den sökande i centrum och som denne genomgående ska vara delaktig i. Kartläggningen ska vara noggrant genomförd och strukturerad och ge en tydlig bild av behoven. Valet av insats ska alltid göras med hänsyn till den aktuella situationen och den enskildes förutsättningar.

Med anledning av detta kommer arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen gemensamt att inleda ett arbete för att förbättra samverkan mellan jobbtorgen och stadsdelsförvaltningarna. I arbetet kommer att ingå utveckling av bedömningsinstrument, systematiska arbetsmetoder, utvärdering och individuellt anpassade insatser för målgruppen. Ett av målen är att undvika så kallade ”reprisaktiviteter” som innebär att den arbetssökande erbjuds samma insats upprepade

gångar trots att insatsen inte visat sig ge något resultat för denne. Vidare behöver stadsdelsförvaltningarna verktyg för att på bästa sätt möta de personer som inte kan hänvisas till jobbtorg på grund av att de står för långt bort från arbetsmarknaden.

Ovanstående arbete förväntas leda till att fler av de arbetssökande får rätt insats från början och att vägen till varaktig självförsörjning därför blir kortare.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 3 november 2011 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Mia Päärne m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Jakob Dencker m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Anki Erdmann m.fl. (V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 oktober 2011 har i huvudsak följande lydelse.

1. *Att riktlinjerna för ekonomiskt bistånd omformuleras så att fokus ska ligga på att undanröja försörjningshinder på ett långsiktigt sätt, som tar hänsyn till förutsättningarna för varje individ.*

Det är förvaltningens uppfattning att arbetet med att aktivera den enskilde och erbjuda honom eller henne förutsättningar att hävda sig på arbetsmarknaden är en förutsättning i den aktiva arbetsmarknadspolitiken och en förutsättning för att man ska kunna tala om arbetslinjen. Förvaltningens arbete har den inriktningen att individer skall gå från bidrag till egen försörjning. Att medverka till att individer återupptar och slutför sina studier är viktigt för att kunna ta sig ut på den öppna arbetsmarknaden eller till högre utbildning.

Staden går långt i sitt ansvar för att individer ska komma i arbete eller få rehabilitering och närmar sig alltmer arbetsförmedlingens och/eller försäkringskassans ansvarsområden. Stadsdelsförvaltningens insatser koncentreras till de grupper som har svårast att komma ut på arbetsmarknaden. Det är viktigt att samverkansformerna med arbetsförmedlingen och försäkringskassan fortsätter att utvecklas.

Enligt stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd ska försörjningsstöd som huvudregel inte beviljas som studiefinansiering för reguljär utbildning eftersom detta kan medföra en inlåsnings effekt. Försörjningsstöd ska inte beviljas vid annat än korta tidsbegränsade kurser inom ramen för de insatser som erbjuds arbetslösa, där

den sökande samtidigt söker arbete. Om en person i undantagsfall, efter individuell behovsprövning, beviljas ekonomiskt stöd av socialtjänsten för vuxenstudier ska denne ändå alltid söka studiemedlets bidragsdel.

Av stadens riktlinjer framgår att yrkesvux är en särskild arbetsmarknadspolitisk satsning på yrkesinriktade kurser på gymnasial nivå inom den kommunala vuxenutbildningen. Arbetslösa med försörjningsstöd som i enlighet med upprättad arbetsplan påbörjar en kurs inom yrkesvux kan beviljas kompletterande försörjningsstöd. Den sökande måste uppbära studiemedlets bidrags- och lånedel samt eventuellt tilläggsbidrag för barn.

2. *Att ett kunskapslyft genomförs bland jobbtorgens aspiranter, genom att fler platser erbjuds inom arbetsmarknads- och vuxenutbildningen.*

De individer som är aktuella för Jobbtorg har mycket olika livssituationer och skiftande problematik. Det ligger en stor utmaning i att organisera arbetet så att individens behov är i fokus och att täta uppföljningar sker så att deltagarna inte blir anonyma och förloras i hanteringen.

Det är förvaltningens uppfattning att Jobbtorgen upphandlar utbildningar efter de behov aspiranterna har och efter de resurser som finns, för att i förlängningen skapa hållbara arbeten.

3. *Att jobbtorgens målgrupper renodlas, så att enbart personer som har en rimlig chans att få jobb skrivs in.*

När det gäller arbetet som bedrivs på Jobbtorgen är målet att öka antalet självförsörjande genom arbete eller studier. Jobbtorg har i uppdrag att samordna arbetsgivar- och näringslivskontakter. Det är förvaltningens uppfattning att Jobbtorgens arbete präglas av ständig metodutveckling för att förbättra resultaten.

Det bör nämnas att stadsdelsnämnderna fått anslag till arbetsmarknadsåtgärder för att ordna insatser till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det är viktigt att utveckla och samordna dessa insatser så att de blir så effektiva som möjligt.

4. *Att långtidsarbetslösheten bland unga avskaffas, genom att dessa erbjuds utbildning, tillfälliga anställningar eller praktikplatser inom staden.*

Att analysera utbildningsbehovet för de inskrivna på Jobbtorgen ingår i Jobbtorgs och utbildningsförvaltningens uppdrag. En individuell bedömning av en persons behov och förmåga ska alltid göras. Samverkansarbetet mellan Jobbtorg och utbildningsförvaltningen är därför viktigt.

Förvaltningen har inget att erinra mot att långtidsarbetslösheten bland unga minskas, genom att dessa erbjuds utbildning, tillfälliga anställningar eller praktikplatser inom staden.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 oktober 2011 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Robert Lagergren m.fl. (S) och Rudy Espinoza m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Rudy Espinoza m.fl. (V) och Robert Lagergren m.fl. (S), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 oktober 2011 har i huvudsak följande lydelse.

3. Att riktlinjerna för ekonomiskt bistånd omformuleras så att fokus ska ligga på att undanröja försörjningshinder på ett långsiktigt sätt, som tar hänsyn till förutsättningarna för varje individ.

I motionen hänvisas till Jobbtorg Stockholms årsrapport 2009 och att de resultat som redovisas i rapporten visar att riktlinjerna för ekonomiskt bistånd har fått stora konsekvenser för arbetssökande vid jobbtorgen och då bland annat betoningen på att "fokus ska ligga på att undanröja försörjningshindret och på den snabbaste vägen till egen försörjning. Detta innebär att individen kan få välja bort en önskad insats till förmån för ett enkelt arbete". I motionen nämns från rapporten att av de aspiranter som lämnat jobbtorgen för att de fått jobb har enbart 12 procent fått jobb som uttryckligen kräver "teoretisk specialistkompetens" eller "kortare högskoleutbildning". Detta trots att nästan 30 procent av de som är inskrivna på jobbtorgen har eftergymnasial utbildning."

Förvaltningens reflektioner:

Huvudansvaret för att ta tillvara på den arbetskraft som finns ligger på Arbetsförmedlingen i samverkan med arbetsgivare och utbildningsanordnare. Jobbtorgens övergripande uppdrag är att erbjuda aktiviteter och stöd så att de aspiranter som kommer till Jobbtorget snarast möjligt ska få ett arbete och kunna bli självförsörjande. Detta hindrar inte att möjligheterna till ett arbete inom aspirantens yrkesområde kan komma vid senare tillfälle.

Barn i låginkomsttagarfamiljer lyckas bättre än barn i bidragstagarfamiljer - även om inkomstnivån är lägre. Därför är det viktigt att man får ett arbete även om det är ett låglönearbete. De flesta yrkesverksamma har börjat sitt arbetsliv med enkla korta arbeten så kallade genomgångsjobb. Där skaffar man sig arbetslivserfarenhet och referenser och lägger grunden för sitt drömjobb. Enligt socialtjänstlagen är var och en i första hand skyldig att själv försöka tillgodose sitt behov och att det ekonomiska biståndet ska vara en tillfällig hjälp. Förvaltningen önskar att fler bidragstagare får enkla jobb som går att försörja sig på och gör det möjligt att kvalificera in sig i arbetslöshetskassa och socialförsäkringssystemet.

För några kan deltagande i något projekt vara en väg. Så har t ex Skärholmens stadsdelsförvaltning ett projekt tillsammans med Norrmalms stadsdelsförvaltning som heter "Projektet akademiker till akademiker". Arbetsställen på Norrmalm som har

rekryteringsbehov av personal med akademisk examen tar emot och erbjuder praktik och mentorskap av anställd akademiker. Arbetsförmedlingen i Skärholmen tar fram lämpliga kandidater.

Förvaltningens uppfattning är att planeringen idag är individuell och att ingen arbetslös vet idag om det arbete man erhåller kommer att vara långsiktigt. För den som är motiverad att utveckla sig finns vägar att välja utanför försörjningsstödet.

4. Att ett kunskapslyft genomförs bland jobbtorgens aspiranter, genom att fler platser erbjuds inom arbetsmarknads- och vuxenutbildning.

I motionen uppges att majoriteten av de som lämnar jobbtorgen inte går till jobb och att det med all önskvärd tydlighet visar att jobbtorgen inte har rätt redskap för att verkligen ta itu med arbetslösheten. En av orsakerna antas vara att 4 av 10 inskrivna saknar grundläggande gymnasiekompetens och att få jobb utan färdig gymnasieutbildning är svårt. Detta skulle lätt kunna åtgärdas genom att göra det möjligt för dessa personer att läsa in gymnasiet, eller få någon annan lämplig utbildning. Få aspiranter (8%) får dock möjligheten att studera enligt motionen trots att det finns tomma gymnasieplatser på Stockholms skolor. Dessa platser borde självklart erbjudas dem som saknar gymnasieutbildning.

Förvaltningens reflektioner:

Högutbildade har högre förvärvsfrekvens jämfört med lågutbildade, vilket är fallet i varje stadsdelsområde i staden. Det är i huvudsak gymnasial utbildning som är av betydelse. Att ha eftergymnasial utbildningsnivå jämfört med endast gymnasial utbildning medför inte lika stor ökning av förvärvsfrekvensen som gymnasial utbildningsnivå i relation till högst förgymnasial utbildningsnivå. Ju högre andel utlandsfödda och ju högre andel med högst förgymnasial utbildning i stadsdelområdet desto lägre andel förvärvsarbetande.

Utbildningsnivåerna i staden ser olika ut.

Befolkningens (25-64 år) hösta utbildningsnivå 2009-12-31 (USK)

	Skärholmen	Norrmalm	Hela staden
Folk- eller grundskoleutbildning	23 %	5 %	11 %
Gymnasieutbildning	40 %	26 %	33 %
Eftergymnasial utbildning	33 %	67 %	53 %
Uppgift saknas	5 %	2 %	2 %

De krav som ställs på en arbetssökande är oftast adekvat utbildning, arbetslivserfarenhet, god kunskap i svenska språket och social kompetens.

På varje Jobbtorg finns studie- och yrkesvägledare som informerar om studier och motiverar aspiranterna att utbilda sig. Anledningen till att man inte avslutats från Jobbtorgen för studier kan bero på att aspiranterna inte är kvalificerade för arbetsmark-

nadsutbildning eller gymnasieutbildning. Flera av Jobbtorgens avrop innehåller utbildning och i många fall med inslag av svenska språket. En del aspiranter kombinerar jobbsökeri på Jobbtorget med att studera på sfi där utbildning finns på olika nivåer och med olika inriktningar. Kortare utbildningar ordnade av Rekryteringsprogrammet i nära samarbete med arbetsgivare som leder till anställning kan vara ett komplement till Jobbtorgets uppdrag. Sociala företag kan vara ett annat sätt för aspiranter som vill jobba men som inte ser en gymnasieutbildning som ett nåbart mål. Vuxenutbildning, Arbetsmarknad och Sfi finns nu samlade på arbetsmarknadsförvaltningen under samma ledning och detta kan leda till en mer sammanhållen satsning för aspiranterna på Jobbtorgen.

Det finns ett stort utbud i vår reguljära verksamhet.

5. Att jobbtorgens målgrupper renodlas, så att enbart personer som har en rimlig chans att få jobb skrivs in.

I motionen konstateras att 23 procent av de inskrivna på Jobbtorgen 2009 var personer som nyligen fått uppehållstillstånd. Det är tveksamt om det, varken samhälls-ekonomiskt eller mänskligt, är den bästa politiken att prioritera att de snabbt kommer ut i okvalificerade jobb. En mer långsiktig strategi skulle vara att utgå från aspiranternas tidigare erfarenheter och intressen, och där så behövs, erbjuda viss utbildning i anknytning till detta. Ungdomar under 25 som saknar fullständig gymnasiekompetens borde enligt motionen få möjlighet att komplettera gymnasiet, istället för att fokus ska ligga på att de så snabbt som möjligt ska komma ut i ”enkla arbeten”. Personer som inte har en rimlig chans att få jobb, och vars problematik Jobbtorgens personal inte har kompetens att hantera, bör inte skrivas in på Jobbtorgen enligt motionen.

Förvaltningens reflektioner:

Jobbtorgen ska inte vara ytterligare en Arbetsförmedling som arbetar med dem som står närmast arbetsmarknaden. Syftet med Jobbtorgens verksamhet är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete, och därmed minska stadens kostnader för försörjningsstöd. Önskemålet från stadsdelarna är att antalet platser på Jobbtorg Resurs utökas. Arbetsförmedlingens önskemål är att Jobbtorgen ska ta över stöd och uppföljning av de arbetslösa som har ekonomiskt bistånd och tillhör jobb- och utvecklingsgarantin, Fas 3. De som deltar i Fas 3 och inte tidigare varit kvalificerade för a-kassa blir beroende av ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen menar att Jobbtorgens målgrupper är renodlade. Erfarenheten har lärt oss att ingen riktigt kan säga vem som står närmast arbetsmarknaden. Individuella planer görs med den enskilde och det finns många möjligheter att hitta bra delmål till egen försörjning. Utbudet av ”enkla arbeten” är alldeles för litet för att aspiranter ska tvingas ut i dem. Förvaltningen anser att ju förr en nyanländ kommer i kontakt med Arbetsförmedling och Jobbtorg desto bättre är det. Individuella planer skrivs utifrån individens förutsättningar och målet är egen försörjning.

6. Att långtidsarbetslösheten bland unga avskaffas, genom att dessa erbjuds utbildning, tillfälliga anställningar eller praktikplatser inom staden.

I motionen framhålls att genom en aktiv politik riktad mot långtidsarbetslösa ungdomar kan antalet arbetslösa ungdomar väsentligt minska. Forskning visar att erfarenheter av att stå utanför arbetsmarknaden som ung sätter djupa spår, bland annat genom att kraftigt öka risken för att vara arbetslös även senare i livet. Detta måste motverkas genom att unga långtidsarbetslösa erbjuds jobb, praktik eller utbildning av staden.

Förvaltningens reflektion:

Ungdomar är en prioriterad grupp och många insatser finns redan idag att välja på genom Arbetsförmedling, Jobbtorg och utbildningsanordnare. I Skärholmen samarbetar Socialtjänst, Arbetsförmedling och Jobbtorg för att långtidsarbetslösheten bland ungdomar ska minimeras. Ungdomarna uppmuntras till att utbilda sig och i första hand fullfölja sina gymnasiestudier.

Förvaltningens förslag till beslut:

Att de reviderade riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd från 2010-05-24 som ersätter riktlinjer från 2007-10-01 behålls. Möjligheter finns att göra individuella planer som är långsiktiga med nu gällande riktlinjer i samarbete med individen, Arbetsförmedling, Jobbtorg och Socialtjänsten där individen hittar hållbara sätt att försörja sig, eftersom ekonomiskt bistånd är avsett att vara en tillfällig lösning.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2011 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Majvi Andersson m.fl. (S) och Sebastian Wiklund (V), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

1. *Riktlinjerna för ekonomiskt bistånd omformuleras så att fokus ska ligga på att undanröja försörjningshinder på ett långsiktigt sätt, som tar hänsyn till förutsättningarna för varje individ.*

Jobbtorgens övergripande uppdrag är att erbjuda aktiviteter och stöd så att de som kommer till Jobbtorget snarast möjligt ska få ett arbete och kunna bli självförsörjande. De flesta yrkesverksamma har börjat sitt arbetsliv med enkla korta arbeten s.k. genomgångsjobb. Detta hindrar inte att möjligheterna till ett arbete inom bidragstagarens yrkesområde kan komma vid ett senare tillfälle. Det är därmed önskvärt att fler bi-

dragstagare får enklare jobb som går att försörja sig på och gör det möjligt att kvalificera in sig i arbetslöshetskassa och socialförsäkringssystemet.

2. Ett kunskapslyft genomförs bland jobbtorgens aspiranter, genom att fler platser erbjuds inom arbetsmarknads- och vuxenutbildning

De krav som ställs på en arbetssökande är oftast adekvat utbildning, arbetslivserfarenhet, god kunskap i svenska språket och social kompetens. På varje Jobbtorg finns studie- och yrkesvägledare som informerar om studier och motiverar bidragstagaren att utbilda sig. Vuxenutbildning, Arbetsmarknad och Sfi finns nu samlade under samma ledning på arbetsmarknadsförvaltningen och detta kan leda till en mer sammanhållen satsning för bidragstagaren på Jobbtorgen.

3. Jobbtorgens målgrupper renodlas, så att enbart personer som har en rimlig chans att få jobb skrivs in

Jobbtorgen ska inte vara ytterligare en Arbetsförmedling som arbetar med dem som står närmast arbetsmarknaden. Syftet med Jobbtorgens verksamhet är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete. Jobbtorgens målgrupper är redan renodlade. Förvaltningen menar att ju förr en nyanländ kommer i kontakt med Arbetsförmedlingen och Jobbtorg desto bättre är det. Individuella planer skrivs alltid utifrån individens förutsättningar och målet är egen försörjning.

4. Långtidsarbetslösheten bland unga avskaffas, genom att dessa erbjuds utbildning, tillfälliga anställningar eller praktikplatser inom staden.

Ungdomar är en prioriterad grupp och många insatser finns redan idag att välja på genom Arbetsförmedling, Jobbtorg och utbildningsanordnare. I detta sammanhang vill förvaltningen särskilt peka på vikten av en fungerande samordning av det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar 16-19 år.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att möjligheter finns att göra individuella planer som är långsiktiga med nu gällande riktlinjer i samarbete med bidragstagaren, arbetsförmedling, Jobbtorg och socialtjänsten där individen hittar hållbara sätt att försörja sig, eftersom ekonomiskt bistånd är avsett att vara en tillfällig lösning. Utifrån detta menar förvaltningen att riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd från 2010-05-24 inte behöver revideras.

Förvaltningen föreslår därmed att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

RESERVATIONER M.M.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Jan-Olof Gustavsson m.fl. (S) enligt följande.

Förvaltningen pekar i sitt förslag på flera av de goda insatser som redan idag genomförs som tillexempel att man anställt 200 långtidsarbetslösa ungdomar och att man genom jobbtorgen försöker inspirera ”aspiranter” att ansöka till utbildningar. Detta är bra åtgärder men det räcker inte. Motionen föreslår bland annat ett kunskapslyft genom arbetsmarknad och vuxenutbildning. Motionen föreslår också en inriktningsförändring där jobbtorgens målgrupper renodlas. Det är inte rimligt att personer med mycket svåra problem som jobbtorgen inte har kompetens att hantera och mycket små chanser till jobb hamnar i jobbtorgets verksamhet.

att delvis bifalla förvaltningens förslag till svar på motionen.

att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Rågsjö (V) enligt följande.

Det är uppenbart att utbildning är nyckeln till arbete och egen försörjning. Att 30 % av deltagarna på jobbtorgen har en utbildningsnivå under gymnasienivå samt att 20 % har en utbildningsnivå som är kortare än motsvarande 9-års grundskola visar på mycket stora behov av basal grundutbildning.

I de analyser som USK har gjort är självklart kort biståndstid en tung enskild faktor för att få jobb. Men en gymnasieutbildning blir det kort biståndstid.

Utbildning är en klassfråga som mycket starkt bidrar till att även arbetslöshet är en klassmarkör. Sambandet är glasklart.

Det är ett mycket stort misslyckande att Stockholms Stad inte har lyckats leverera utbildning till de unga personer som nu tvingas gå på försörjningsstöd och blir ”aspiranter” på jobbtorgen.

Frågan är nu vad vi ska erbjuda dem? All forskning pekar på att utbildning är en central faktor för att få fäste på arbetsmarknaden. Det borde föranleda till att vi i Stockholm såg över vad vi erbjuder för vägar att gå vidare.

Korta kurser eller en utbildning som ger större valmöjligheter genom livet.

Att ha misslyckats i skolan är en faktor som starkt påverkar en individs självförtroende och psykiska hälsa.

Självklart är det så att de ”aspiranter” som nu befinner sig på jobbtorgen inte ska tvingas in i studier däremot borde vi kunna ge förutsättningar att genom jobbtorgen erbjuda basstudier med bibehållet försörjningsstöd.

Ungdomsarbetslösheten är mycket hög i Stockholm, detta borde föranleda stora satsningar på utbildning, tyvärr återfinns inte det i den budget som alliansen presenterade den 12 oktober.

Särskilt uttalande gjordes av Sara Pettigrew m.fl. (MP) enligt följande.

Att till varje pris få ut en aspirant i arbete även om arbetet är av mer kortsiktig karaktär är inte alltid den mest hållbara åtgärden i längden.

Stockholm är en region där utbildningskraven är höga och där de med lägst utbildning drabbas hårdast. För att främja att de som inte har grundläggande grund- och gymnasiekompetens bör insatser fokuseras på att hjälpa dessa individer tillgodogöra sig detta krävs ekonomiskt bistånd som inte behöver återbetalas till den studerande och en nära samverkan mellan Jobbtorgen och lokala utbildningsanordnare.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl. (S) och Inger Stark (V) enligt följande.

1. Socialnämnden bifaller motionen.
2. Därutöver anför följande.

Svaret på motionen är lite otydlig, vi saknar fortfarande en röd tråd som fokuserar på långsiktighet. Motionen lyfter fram ett behov av långsiktigt tänkande vad gäller individerna som är beroende av försörjningsstöd. Långsiktighet är viktigt ur många aspekter, dels handlar det om att åtgärda det kompetensbehovet som finns på arbetsmarknaden, den så kallade mismatch. Och dels handlar det om resursslöseri när man inte tillvaratar människors förmåga att utbilda sig och komma in på arbetsmarknaden. Tyngdpunkt borde med andra ord ligga på att utbilda människor, det blir både effektivare för individen och kommunen.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m.fl. (MP) enligt följande.

1. Socialnämnden beslutar att delvis tillstyrka motionen
2. Därutöver anför följande:

I Stockholm måste alla ha en väg in och en plats på arbetsmarknaden. Stockholm stad ska skapa förutsättningar för individen att hamna i rätt jobb – ett arbete där individen och därmed samhället utnyttjar hela sin potential. Stockholm ska ha en inkluderande arbetsmarknad där det finns möjligheter till omställning under arbetslivet.

Stadens arbetsmarknadsåtgärder ska vara målmedvetna och effektiva. Oavsett om en person står nära eller långt ifrån egen försörjning ska insatserna vara utformade så att han eller hon hittar sin kortaste väg till rätt jobb. Individen ska inte behöva lägga tid

på komplicerade kontakter med olika institutioner och myndigheter. En organisatorisk förändring ska genomföras så att det istället för nuvarande fem jobbtorg (sju med filialerna) inrättas ”En-dörr-in”-verksamheter i varje stadsdelsområde. Detta för att öka tillgängligheten och möta de skilda behov som finns i olika områden.

”En-dörr-in”-verksamheterna ska organisatoriskt och demokratiskt tillhöra respektive stadsdelsnämnd. Verksamheterna ska omfatta alla arbetslösa, även dem som står allra längst från arbetsmarknaden och dem som är i behov av rehabilitering. Verksamheterna ska ha ett utökat och gott samarbete med olika aktörer såsom Arbetsförmedlingen, landstinget (särskilt psykiatri), näringslivet och antidiskrimineringsbyråer. För att skapa fler ingångar och arbetstillfällen hos en bredd av arbetsgivare krävs ett aktivt arbete gentemot lokala arbetsgivare för att synliggöra de arbetssökandes kompetens och möjligheter.

Invididen ska genom arbetsmarknadsåtgärder och utbildningar kunna ta de steg som krävs för att hamna i rätt jobb – jobb som motsvarar den egna kompetensen och som är hållbara. Arbetet med uppföljning av unga i åldern 16-19 år ska prioriteras, alla ska ges stöd i att få gymnasiekompetens och arbetslivserfarenhet i form av sommarjobb eller praktik.

Staden ska genomföra en kraftfull satsning som skapar fler jobb åt unga. Satsningen ska innehålla en bredd av arbetsmarknadsåtgärder, exempelvis praktikplatser och sociala kooperativ för unga utan fullgjord skolgång samt en satsning på företagande i socialt utsatta områden. Samtidigt ska antalet sommarjobb för ungdomar öka, både inom stadens verksamheter och i privata företag.

Staden ska genomföra extra satsningar för att minska den långvariga arbetslösheten. Det behövs individuella insatser där sociala företag kan vara en del av lösningen.

Stockholms stad ska ha en inkluderande arbetsmarknad för integration och mot diskriminering. Personer med svensk bakgrund, särskilt män, har i förhållande till andra många fördelar i arbetslivet. Stockholm stad ska verka för att alla ska ha goda möjligheter att utifrån sina förutsättningar få ett gott arbetsliv, detta kan kräva positiv särbehandling med hänsyn till exempelvis etnicitet. Personer med funktionsnedsättning kan möta onödiga hinder, vilket vi ser i en lägre sysselsättningsfrekvens än för övriga befolkningen.

Staden ska anställa fler personer med funktionsnedsättning på alla nivåer och bli bättre på att samarbeta med Almi Företagspartner/IFS (Internationella Företagarföreningen i Sverige) för att underlätta för låntagare vars affärsidé har svårt att få gehör på den ordinarie bankmarknaden. Staden ska även ta fram och implementera strategier för att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden.

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr (M), Ann-Katrin Åslund (FP), Stina Bengtsson (C) och Ewa Samuelsson (KD), enligt följande.

Möjlighet till arbete och egen försörjning är en nyckelfaktor för att leva ett fritt, delaktigt och rikt liv. Därför är det angeläget att arbetssökande kan bli självförsörjan-

de. Valet av insats ska göras med hänsyn till individens aktuella situation och förutsättning, då vägen till självförsörjning inte ser lika ut för alla. En förbättrad samverkan mellan jobbtorgen och stadsdelsförvaltningarna är, precis som förvaltningen konstaterar, önskvärd.

Personer med funktionsnedsättning har särskilt svårt att komma in på arbetsmarknaden. Av ”Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016” framgår att alla nämnder och styrelser ska främja möjligheten till anställning, praktikplatser och sommarjobb. I budgeten för Stockholms stad 2012 framhålls att staden ska anställa fler personer med funktionsnedsättning. Genom att uppnå dessa mål och ambitioner kommer vi att minska långtidsarbetslösheten för en av de grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Mia Päärni m.fl. (S) enligt följande.

Förslag till beslut:

Att tillstyrka motionen

Därutöver anföras följande:

I vår stadsdel har vi en mycket hög arbetslöshet, många känner sig låsta och hamnar i en ond cirkel av praktikplatser, FAS3 jobb och annat. Tyvärr leder det alltför sällan till ett reguljärt arbete.

Vi har både ungdomar och vuxna långtidsarbetslösa som behöver stöd för att få ett arbete. Särkilt viktigt är den gruppen som står långt ifrån arbetsmarknaden och behöver direkt riktade åtgärder för att få ett arbete eller praktikplats.

Ungdomar är en grupp som är i stort behov av ett arbete. Där måste vi satsa på att ge dem möjligheter att komplettera sina betyg från både grundskola och gymnasienivå och erbjuda dem olika utbildningar. Att inte satsa på att göra ungdomar gångbara på arbetsmarknaden kan inte vara något annat än både strategiskt och oekonomiskt. Stockholms kommun är en rik stad och skulle kunna se till att de långtidsarbetslösa ungdomarna får anställningar, bland annat i stadens regi. Detta måste dock göras parallellt med andra insatser. Alla som får ett tillfälligt arbete genom staden måste också få en kontaktperson och/eller coach som samtidigt hjälper ungdomen ifråga att lägga upp en mer långsiktig plan för sitt arbetsliv.

När det gäller jobbtorgens uppdrag kan vi inte annat än hålla med motionären. Det är orimligt att jobbtorgen ska arbeta med en så bred målgrupp som de gör idag. Använd jobbtorgen till dem som har en rimlig chans att få arbete.

Om staden ska lyckas med att minska arbetslösheten i dessa grupper måste ett intensivt och långsiktigt arbete för att stärka relationerna till de privata arbetsgivarna göras, för detta måste avsättas resurser.

Ett annat hinder denna grupp möter i arbetsmarknaden är den diskriminering av människor med annan bakgrund än svensk. Detta behöver vi motverka genom att se

alla människor som bor i Sverige som en tillgång. Det kräver både att staden tar sitt ansvar genom att själva arbeta aktivt mot strukturell diskriminering men också att man på olika sätt arbetar mot privata arbetsgivare för att höja kunskapsnivån.

Reservation anfördes av Jakob Dencker m.fl. (MP) enligt följande.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar

att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut

att delvis godkänna motionen

att därutöver anföra

Vi stöder delvis motionen, men är kritiska både till jobbtorgens verksamhet och mot den s.k. arbetslinjen som sådan.

Jobbtorgen skapar inte i sig nya jobb, det är visst bra om de kan hjälpa arbetslösa, t.ex. genom att hänvisa till lämplig utbildning, finansierad inom ramen för jobb och utvecklingsgarantin – en beteckning som är en form av nyspråk eftersom man varken kan garantera jobb eller annan meningsfull sysselsättning.

Arbetslösheten är ett strukturellt problem och beror inte i första hand på att folk generellt har för dålig utbildning eller skriver för dåliga CV:s.

Ett sätt att skapa nya jobb är att satsa på gröna jobb, t.ex. genom miljöanpassad upprustning av miljonprogramsområden, där lokala företag och boende engageras. Ett annat är klimatsatsningar som utbyggnad av järnvägsnätet, etc.

Det är också möjligt att dela på de jobb och den arbetstid som finns, så att ingen behöver tvingas jobba mer än vad som är nyttigt för dem, medan andra bestraffas genom arbetslöshet, utslagning och utanförskap.

Reservation anfördes av Anki Erdmann m.fl. (V) enligt följande.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden tillstyrker motion av Karin Wanngård m.fl.

Därutöver vill vi framföra följande:

Föregångaren till dagens jobbtorg var arbetsmarknadsverksamheten i Skärholmen. Denna sågades totalt vid en utvärdering som gjordes. Själva idén om att människor ska

tvingas sitta på ett ställe, oavsett vad det kallas, för att söka jobb som inte finns, leder varken till att de får jobb eller utvecklas, snarare blir människor kränkta och illa behandlade. Man måste ordentligt utvärdera och analysera jobbtorgen. Det finns andra bättre och värdigare sätt att stödja människor att komma ut på arbetsmarknaden.

Många av de som idag är inskrivna vid jobbtorgen upplever att de skickas på meningslösa kurser som de inte förstår målet med. Ett sådant exempel är kurser där man fått sitta och måla med fingerfärg! De kurser som jobbtorgen skickar sina aspiranter till måste ha tydliga mål och vara ett steg på vägen till arbete. Jobbtorgen måste också vara noga med vilka kurser de köper in och kontrollera att de verkligen håller vad de lovar. Att ge aspiranterna möjligheter att läsa in grundskola och gymnasium eller komplettera sin utbildning på annat relevant sätt är seriösa och tydliga steg på vägen mot en hållbar anställning.

Om man ser att det finns människor som står så långt från arbetsmarknaden att det verkar orimligt att de någon gång ska få ett jobb är definitivt inte jobbtorg den rätta platsen för dem. Istället borde man titta på sociala kooperativ som ett alternativ för de som står längst ifrån arbetsmarknaden.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Robert Lagergren m.fl. (S) och Rudy Espinoza m.fl. (V) enligt följande.

Förslag till beslut

Mot bakgrund av den redogörelse som förvaltningen lämnade till stadsdelsnämnden 2011-09-29 Dnr. 6/991-2011 ”Angående de växande inkomstskillnaderna i Stockholm och den ökande arbetslösheten i Skärholmen”

stöder vi till fullo motion 331-1226/2011 om en mer långsiktig arbetsmarknadspolitik.

Särskilt uttalande gjordes av Rudy Espinoza m.fl. (V) och Robert Lagergren m.fl. (S) enligt följande.

Syftet för motionen är att anpassa stadens arbetsmarknadsprogram till en mer realistisk och praktisk förnyelse. Trots att det finns omfattande regelverk från arbetsförmedlingen, socialtjänsten samt riktlinjer inom Stockholm stad för att se till att bidragstagare står till arbetsmarknadens förfogande och aktivt söker jobb så har arbetslösheten ökat i Skärholmens stadsdel. Dessutom så är en väldigt låg andel arbetslösa

med i A-kassan, vilket leder till att många får söka hel eller delvis försörjningsstöd. Det leder att problemen transporteras från statlig nivå till stadsdelsnivå. Antal hushåll som räknas som långtidsberoende av ekonomiskt bistånd har inte heller minskat.

Vår roll i oppositionen är att lägga fram de politiska förslagen, bevaka samt kritisera. Vi tror inte på en så restriktiv arbetsmarknadspolitik mot de som är mest utsatta i samhället kommer att ge oss de önskade resultaten. Det är oförnekligt att utbildningsnivå har en stor betydelse för att få tillgång till ett jobb och det så att många att de som kallas aspiranter på jobbtorget har en lågutbildningsnivå i förhållande till marknadens behov. De siffrorna som förvaltningen presentera vad det gäller utbildningsnivåer är inte aktuella i dagens läge kan det ser ännu högre det antalet av sökande som saknar grund och gymnasium utbildning.

Att fokus ska ligga på att undanröja försörjningshinder på ett långsiktigare sätt, som tar hänsyn till förutsättningarna för varje individ är mänskligare än att försöka bli av med de som har försörjningsstöd utan att öka arbetssökandes möjlighet till flexibilitet och rörlighet på arbetsmarknaden, genom en lämplig utbildning. En inlåsningseffekt sker utan att nämnden kan uppnå sin målsättning om detta inte uppnås. Att investera i kunskap är alltid relevant, dessutom är det uppenbart att många av de arbetslösa som idag är inskrivna på jobbtorget saknar relevant utbildning.

Vi har läst tjänsteutlåtande DNR 1.6-0157/20011 från Arbetsmarknadsförvaltningen, och kunnat konstatera att där är utlåtandet på en mer neutral ton. Vi kan också konstatera att några av mätvärdena använda inte är aktuella. Det skulle ge en mer transparent och opartisk utlåtande om man eftersträvar att hålla samma sakliga och faktamässiga grund.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Majvi Andersson m.fl. (S) och Sebastian Wiklund (V) enligt följande.

Reservation mot nämndens beslut.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

Bilaga 2

2011:44

2011:44

Motion av Karin Wanngård m.fl. (S) om en mer långsiktig arbetsmarknadspolitik

Dnr 331-1226/2011

Den borgerliga majoriteten fattade 2007 beslut om nya riktlinjer för ekonomiskt bistånd. De nya reglerna betonar bland annat att ”fokus ska ligga på att undanröja försörjningshindret och på den snabbaste vägen till egen försörjning. Detta innebär att individen kan få välja bort en önskad insats till förmån för ett enkelt arbete.”

Detta har fått stora konsekvenser för arbetssökande vid jobbtorgen. Av årsrapporten för jobbtorgen 2009 framgår att av de som lämnat jobbtorgen för att de fått jobb har enbart 12 procent fått jobb som uttryckligen kräver ”teoretisk specialistkompetens” eller ”kortare högskoleutbildning”. Detta trots att nästan 30 procent av dem som är inskrivna på jobbtorgen har eftergymnasial utbildning.

Majoriteten av de som lämnar jobbtorgen går dock inte till jobb. År 2009 fick bara 18 procent av de inskrivna vid jobbtorgen jobb. Hälften av aspiranterna är fortfarande inskrivna efter ett år. Det visar med all önskvärd tydlighet att jobbtorgen inte har rätt redskap för att verkligen ta itu med arbetslösheten. 4 av 10 inskrivna på jobbtorgen saknar grundläggande gymnasiekompetens. Att få jobb utan färdig gymnasieutbildning är på dagens arbetsmarknad mycket svårt. Arbetslösheten är mer än dubbelt så hög bland personer med högst grundskoleutbildning, jämfört med gymnasieutbildade.

I den stora gruppen jobbtorgsaspiranter utan gymnasiekompetens är det främsta skälet att de saknar jobb just bristande utbildning, inte sociala problem. Det skulle vara lätt att åtgärda, helt enkelt genom att göra det möjligt för dessa personer att antingen läsa in gymnasiet, eller få någon annan lämplig utbildning.

Denna möjlighet får dock en mycket liten andel av jobbtorgsaspiranterna. År 2009 fanns det omkring 4400 inskrivna på jobbtorgen utan färdig gymnasieutbildning, men under perioden juni 2009-maj 2010 fick enbart 363 aspiranter (8 procent) från jobbtorgen möjlighet att delta i utbildning, enligt statistik från dåvarande socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen. Detta trots att det fanns tomma gymnasieplatser på Stockholms skolor. Det borde vara en självklarhet att tomma platser erbjuds dem som saknar gymnasieutbildning. Till detta ska läggas att den borgerliga majoriteten de senaste åren också skurit kraftigt på Komvux, vilket lett till att antalet platser minskat med 30 procent. Utbildningsmöjligheterna i Stockholms stad har alltså krympt på flera sätt. Denna utveckling måste brytas. Fler arbetslösa stockholmare måste erbjudas adekvat utbildning.

Vidare kan konstateras att 23 procent av de inskrivna på jobbtorgen 2009 var personer som nyligen fått uppehållstillstånd. Det är tveksamt om det, varken samhällsekonomiskt eller mänskligt, är den bästa politiken att prioritera att de snabbt kommer ut i okvalificerade jobb. En mer långsiktig strategi skulle vara att utgå från aspiranternas tidigare erfarenheter och intressen, och, där så behövs, erbjuda viss utbildning i anknytning till detta.

Detsamma gäller de 20 procent av aspiranterna som är under 25 år. Nästan hälften av dem saknar fullständig gymnasieutbildning. Dessa personer borde få möjlighet att komplettera gymnasiet, istället för att fokus ska ligga på att de så snabbt som möjligt ska komma ut i ”enkla arbeten”. Detta handlar om människor som ska vara ute i arbetslivet i decennier.

Bilden av att jobbtorgen inte har rätt redskap för att långsiktigt bryta aspiranternas arbetslöshet förstärks av en ansökan om medel från Europeiska socialfonden som Stockholms stad har gjort:

”Långtidsarbetslösa personer inskrivna på Jobbtorg Stockholm har svårt att få ett arbete men det är nästan lika svårt för dem att behålla det [...] Erfarenheterna visar att praktikplatser och subventionerade jobb som används av Jobbtorgen, Arbetsförmedlingen och arbetsgivare har i vissa fall motsatt effekt än den förväntade. I vissa fall används dessa åtgärder för att täcka tillfällig personalbrist utan avsikt att anställa praktikanten vilket leder till besvikelser hos deltagarna och minskad vilja att fortsätta leta efter ett nytt arbete [...] Enligt de uppgifter vi har, en del av deltagarna har en historik av flera arbetsmarknadsåtgärder i form av avbrutna utbildningar, flera sorters praktik, korta avbrutna anställningar utan att dessa har lett till något arbete och egen försörjning.”

Fokus i Stockholms stads arbetsmarknadspolitik bör inte vara att aspiranterna fortast möjligt ska komma ut i praktikplatser eller ”enkla arbeten”, om det ändå inte leder till att aspiranterna långsiktigt får en egen försörjning. Fo-

kus bör istället ligga på det långsiktiga perspektivet: vad behöver varje enskild individ för att långsiktigt maximera chanserna till egen försörjning? Därför bör riktlinjerna för det ekonomiska biståndet omformuleras.

Vidare bör jobbtorgens målgrupper ses över. Personer som inte har en rimlig chans att få jobb, och vars problematik jobbtorgens personal inte har kompetens att hantera, bör inte skrivas in på jobbtorgen.

I mars 2011 fanns det 422 långtidsarbetslösa ungdomar i Stockholms stad. Historiskt sett är detta en mycket hög siffra. Genomsnittet för de senaste tio åren är 203 långtidsarbetslösa unga per månad. Genom en aktiv politik riktad mot just denna grupp kom antalet ner under 100 flera gånger under den senaste rödgröna mandatperioden. Forskning visar att erfarenheter av att stå utanför arbetsmarknaden som ung sätter djupa spår, bland annat genom att kraftigt öka risken för att vara arbetslös även senare i livet. Detta måste motverkas genom att unga långtidsarbetslösa erbjuds jobb, praktik eller utbildning av staden.

YRKANDEN

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi att

1. riktlinjerna för ekonomiskt bistånd omformuleras så att fokus ska ligga på att undanröja försörjningshinder på ett långsiktigt sätt, som tar hänsyn till förutsättningarna för varje individ
2. ett kunskapslyft genomförs bland jobbtorgens aspiranter, genom att fler platser erbjuds inom arbetsmarknads- och vuxenutbildning
3. jobbtorgens målgrupper renodlas, så att enbart personer som har en rimlig chans att få jobb skrivs in

4. långtidsarbetslösheten bland unga avskaffas, genom att dessa erbjuds utbildning, tillfälliga anställningar eller praktikplatser inom staden.

Stockholm den 23 maj 2011

<i>Karin Wanngård</i>	<i>Rana Carlstedt</i>	<i>Eva-Louise Erlandsson Slorach</i>
<i>Abebe Hailu</i>	<i>Karin Hanqvist</i>	<i>Stefan Hansson</i>
<i>Monika Lindh</i>	<i>Mikael Magnusson</i>	<i>Hassan Said Mahamed</i>
<i>Roger Mogert</i>	<i>Kaj Nordquist</i>	<i>Salar Rashid</i>
<i>Tomas Rudin</i>	<i>Bengt Sandberg</i>	<i>Tara Twana</i>
<i>Jan Valeskog</i>	<i>Jari Visshed</i>	<i>Maria Östberg Svanelind</i>